

BOEKBESPREKING

BOOK REVIEW

Marcel van der Voort

Rodger McPhail, *The private life of Adders*. Merlin Unwin Books. 2011. £ 14,99 (€ 20,99). ISBN: 978-1-906122-29-4

Schrijvers die over een bepaald onderwerp graag een boek of artikel willen schrijven, verdiepen zich uiteraard grondig in hun onderwerp, ordenen de hoeveelheid informatie, denken na over een pakkend begin en proberen zich al scheidend aan hun uitgangspunten te houden. De kers op de taart zouden dan de illustraties kunnen zijn.

Ik vermoed dat het boek van Rodger McPhail net andersom tot stand is gekomen. McPhail heeft, lijkt mij, gedurende jaren o.a. slangen, met name adders (*Vipera berus*) geobserveerd en gefotografeerd, en zodoende zó'n hoeveelheid materiaal verkregen, dat uitgave in boekvorm daarvan vanzelfsprekend was. Dat heeft in ieder geval een schitterend fotoboek opgeleverd.

Het 128 pagina's tellende boek staat vol met unieke en prachtige kleurenfoto's, waarvan een behoorlijk aantal paginagroot. McPhail boft dat hij in een regio woont waar *Vipera berus* nog talrijk is en waar de kans om deze dieren tegen te komen bovengemiddeld is. Hoewel de titel suggereert dat het boek uitsluitend over adders gaat, krijgen ook de ringslang (*Natrix natrix*), de gladde slang (*Coronella austriaca*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*) enige aandacht in het begin. Vermoedelijk om het herpetologische plaatje voor Groot-Brittannië compleet te maken. Het aantal foto's van deze dieren blijft echter tot een minimum beperkt en de begeleidende tekst is uiterst summier.

Marcel van der Voort

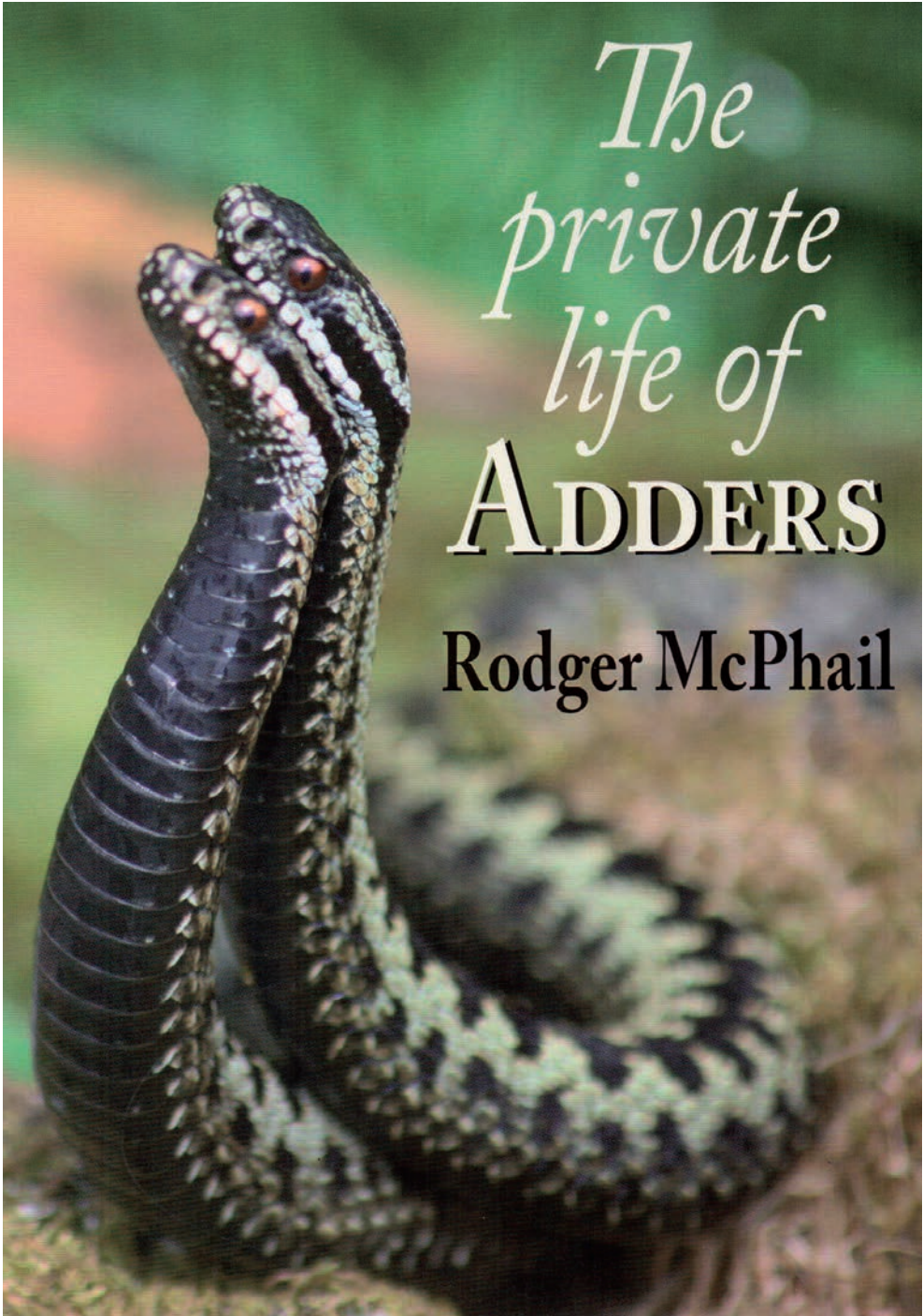
Rodger McPhail, *The private life of Adders*. Merlin Unwin Books. 2011. £ 14,99 (€ 20,99). ISBN: 978-1-906122-29-4.

It is a matter of course, that writers wanting to write a specific article or book on some subject immerse themselves in their subject. They organize their data, think about a fitting start and, during the creation of their text, try to keep to their basic principles. The illustrations could then serve as a cherry on the pie.

I presume that Rodger McPhail's book came about just the other way round. It would seem to me, that, in the course of many years, McPhail observed and photographed snakes, among others, and vipers (*Vipera berus*) in particular. In this way, he collected a lot of material; so much so, that publishing it all as a book became inevitable. Anyhow, it resulted in a vivid picture book.

The 128 pages of this book are packed with unique and brilliant colour photographs, of which a sizable number is full-page. McPhail had the advantage, to live in an area where *Vipera berus* is still numerous, and where the opportunity to meet this snake is above average.

Although the title of the book suggests it to deal with vipers only, some coverage is also given to: the grass snake (*Natrix natrix*), the smooth snake (*Coronella austriaca*) and the slow worm (*Anguis fragilis*), probably to complete the herpetological map for Great Britain. Photographic coverage of these

*The
private
life of*
ADDERS

Rodger McPhail

Ná dit aperitiefje barst McPhail in alle hevigheid los. In een aantal logisch gerangschikte hoofdstukken vertelt hij met vlotte pen over allerlei facetten van het adderleven. Zonder te pretenderen dat ik meer dan een bescheiden kennis van adders bezit, meen ik te mogen oordelen dat de gemiddelde adderkenner amper iets verrassends zal tegenkomen over rivaliteitsgevechten, zintuigen, jaaggedrag, paring etc.

Ik heb niettemin enkele keren met interesse nota genomen van bijzonderheden die je alleen maar te horen kunt krijgen van iemand die uit eigen ervaring spreekt. Zo staat er op pagina 55 een tweetal foto's van een adder die een muis verschalkt heeft. Het bijschrift maakt duidelijk, dat McPhail getuige is geweest van het feit dat de muis weliswaar gebeten was en aan het sterven was, maar niettemin kans had gezien zijn predator nog een knauw te geven. De adder heeft niet nóg eens gebeten, maar rustig gewacht tot zijn prooi echt gestorven was.

Ook op pagina 65 begeleidt het bijschrift twee bijzondere foto's. De schrijver verhaalt over copieuze maaltijden voor jonge adders, bestaande uit kikkertjes. Hij heeft geobserveerd dat kikkertjes die het juiste formaat voor een juveniele adder hebben, simpelweg naar binnen gewerkt worden. Wanneer de kikkers te groot worden, gaan de slangen hun gif gebruiken. Dat levert een foto op waarop is te zien dat een kikker bij zijn knie gebeten is, en waar het bijschrift als bijzonderheid aan toevoegt, dat de jonge adder, met de prooi in zijn bek, rustig heeft gewacht tot die apathisch genoeg was om verdere consumptie zonder al te veel tegenstribbelingen tot een goed einde te brengen.

Mijn grootste belangstelling voor de tekst is uitgegaan naar het hoofdstuk over adders in literatuur en folklore. Mijn beroep als Neerlandicus heeft me in de loop der jaren onvoldoende gelegenheid gegeven om nota te nemen van buitenlandse literatuur,

animals is, however, minimal, as is the accompanying text.

Once this appetizer has been consumed, McPhail gets the ball rolling passionately. In logically arranged chapters, and with a facile hand, he relates many aspects of adder life.

Although I do not pretend to be an expert in the field, I think, however, that the average viper expert will hardly encounter anything remarkable about rivalry fights, sensors, hunting behaviour, mating, and so on. Even so, I read with interest particulars that can only be told from personal experience.

Page 55, for instance, contains two pictures of a viper that caught a mouse. From the caption follows that McPhail witnessed that the mouse, dying from the bite of the adder, for his part had returned the bite. The adder, however, did not strike the mouse again, but took its time and patiently waited for the moribund mouse to die.

On page 65, the caption also accompanies two notable photographs. The author describes young vipers lavishly dining on tiny frogs. He noted that froglets of the right size are swallowed as such. When their prey increase in size, then the snakes begin to use venom. He shows a picture with a frog bitten in the knee. In the caption, he comments the remarkable circumstance that the snake waits patiently with the frog in its mouth for its victim to become sufficiently apathetic not to struggle anymore against its consumption.

My main interest went to the chapter on vipers in literature and folklore. My occupation as a Neerlandist did not allow me enough time to take note of the foreign literature. It was, therefore, a welcome improvement to read in McPhails study that there never was a writer referring more often to snakes than William Shakespeare. Shakespeare narrates details about snakes that were gener-

dus vond ik het bijzonder verrijkend om bij McPhail te lezen dat er geen Engelstalige auteur is die in zijn werk meer aan slangen refereert dan William Shakespeare. Shakespeare noemt onjuiste bijzonderheden van slangen die in zijn tijd nog gemeengoed waren, maar waarvan heden ten dage de juiste toedracht wél bekend is. Bijvoorbeeld, dat het niét de tong van de slang is die steekt. Ook kwam ik dank zij dit hoofdstuk op het spoor van een lang gedicht van D.H. Lawrence, *Snake*, waarin hij verhaalt over een ontmoeting met wat vermoedelijk een *Vipera aspis* is geweest. Erg leuk vond ik het verder, om op pagina 89 Brusher Mills tegen te komen, de beroemde addervanger van New Forest, over wie Ron Bronckers geschreven heeft in *Litteratura Serpantium* (jaargang 28, pag. 54 t/m 60).

Het hoofdstuk over 'Buren' bevat voornamelijk foto's van andere dieren dan adders, zoals hazen, vogels, patrijzen e.d., en is er, heb ik het idee, aan toegevoegd om het boek enige extra omvang te geven. De foto's zijn mooi, maar ik zat er niet op te wachten.

McPhail staat als enige auteur op de titelpagina genoemd. Vier hoofdstukken zijn echter door anderen geschreven. Dat zijn hoofdstukken die uitstekend gepast zouden hebben als artikel in een herpetologisch tijdschrift als *Litteratura Serpantium*. Ook bij deze hoofdstukken kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat ze dienen om het boek meer omvang te geven. Dat laat onverlet dat ik die bijdragen met plezier gelezen heb.

Zo doen Sylvia Sheldon en Chris Bradley kort verslag van een onderzoek, waarbij ze gedurende acht jaar in het Wyre Forest, Worcestershire, adders hebben gevolgd. De onderzochte dieren, zo'n 92 stuks, bleken een unieke koptekening te hebben. Zo'n koptekening blijft het hele leven van de adder lang onveranderd. Getekende af-

ally accepted in those times, but of which we now know the full facts. It is not the serpent's tongue, for one, that stabs. Thanks to this chapter I succeeded to trace a long poem by D.H. Lawrence, *Snake*, in which he recounts a meeting with, probably, a *Vipera aspis*.

It was also particularly pleasing to encounter Brusher Mills, on page 89, the well known viper hunter of New Forest, described by Ron Bronckers in *Litteratura Serpantium* (issue 28, pages 54 - 60).

The chapter on "Neighbours" consists mainly of photographs of animals other than vipers, such as hares, birds, partridges, etcetera, probably added to increase the size of the book. The pictures are beautiful, but are not something I waited for.

McPhail is the only author mentioned on the title page. However, four chapters were written by others. Those chapters would have fitted extremely well as papers in a herpetological journal, such as *Litteratura Serpantium*. It is difficult for me to avoid the impression that they serve to increase the book's size. Notwithstanding, I enjoyed reading their contributions.

In the chapter by Sylvia Sheldon and Chris Bradley, they present a short presentation of their eight-year long research on vipers in Wyre Forest, Worcestershire. They studied some 92 vipers. These animals proved to possess unique head patterns. Such a head pattern stays the same, throughout the viper's life. Maps of the viper heads elucidate the details of the drawings.

John Baker, then extensively discusses the properties a viper habitat usually shows or needs to exhibit. Mankind's encroaches upon nature often lead to destruction of the habitats of vipers as well as of many other animals. Purposive repair of such natural regions is, therefore, a necessary condition

beeldingen van adderkoppen verduidelijken de details van de tekeningen.

John Baker gaat vervolgens uitvoerig in op de kenmerken die een adderhabitat gewoonlijk heeft of zou moeten hebben. De ingrepen die de mens in de natuur pleegt, leiden vaak tot vernietiging van habitats van niet alleen de adder. Doelgericht herstel van dergelijke natuurgebieden is dan ook een voorwaarde voor de instandhouding van adderpopulaties. Hij legt uit hoe dat in zijn werk kan gaan.

Jonathan Cranfield wijdt zijn bespreking aan de noodzaak om bepaalde dieren - zoals de adder - naar andere leefgebieden te brengen, als zij in hun oorspronkelijke biotoop bedreigd worden door de oprukken- de mens. Hij behandelt uitvoerig de wijze waarop dit in Engeland gebeurt.

Chris Monk ten slotte, stelt zich de vraag of het aantal adders in Engeland, in het bijzonder in Midden-Engeland en in het Zuidoosten, aan het afnemen is. Op veel plekken waarvan in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw bekend was dat er adders huisden, bleken er nu geen meer te vinden te zijn. Monk doet uitvoerig verslag van allerlei projecten die tot doel hebben de ad- deraantallen te inventariseren, maar beant- woordt uiteindelijk de vraag die hij in de titel van zijn bijdrage stelt, niet.

for the conservation of viper populations. He explains how to achieve this.

Jonathan Cranfield discusses the need to relocate specific animals - like the viper - to other habitats, when their original ones are threatened by encroaching mankind. He discusses extensively the way this is done in Great Britain.

In closing, Chris Monk investigates the question whether the number of vipers in England, especially in Central England and in its Southeastern parts, is decreasing or not. There are many places where no vipers live today, while they were known to exist during the seventh and eighth decades of the last century. Monk elaborately describes all kinds of projects that take stock of the number of vipers. However, he does not yet meet the question posed in the title of his contribution.

Translation: A.A. (Bert) Verveen

